

FÅ UDARBEJDET EN MASKINANALYSE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Maskinomkostninger er en væsentlig del af de samlede omkostninger til dyrkning af afgrøder. Derfor er det vigtigt at have et godt overblik over disse omkostninger.

HVORFOR MASKINANALYSE?

Hvad kan jeg få ud af en maskinanalyse og er det arbejdet værd?

Maskin- og arbejdsomkostninger til dyrkning af korn og raps udgør typisk ca. 4-5.000 kr. pr. ha om året i gennemsnit, men med en stor variation mellem bedrifter.

Maskin- og arbejdsomkostningerne består af:

- Afskrivninger og forrentning
- Vedligehold
- Forsikring
- Brændstofforbrug
- Løn til en selv/medarbejder

Maskinanalysen kan være medvirkende til at afklare følgende punkter:

- Hvor kan jeg reducere mine omkostninger?
- Hvad løser jeg selv billigt?
- Hvilke opgaver kan jeg med fordel udlicitere?
- Hvilken merpris er der ved investering i ny traktor/maskine?

Når der investeres i ny og større traktor/maskine, vil der følge flere omkostninger med, som udbyttet fra afgrøderne skal kunne løfte. Størrelsen på de ekstra omkostninger vil kunne findes ved hjælp af en maskinanalyse, og det vil være muligt at se om det er økonomisk rentabelt. Det

kan være at der skal investeres i en mindre traktor/redskab for at økonomien hænger sammen med maskinbehovet. Det kan også være at der findes frem til at der kunne være en økonomisk fordel i at udlicitere dele eller hele maskinarbejdet, da andre kan gøre arbejdet billigere.

HVAD SKAL VÆRE TIL STEDE?

For at lave en maskinanalyse skal følgende oplysninger være tilgængelig:

- Overblik over maskinparken med værdi pr. maskine og omkostninger til vedligehold, afskrivninger, forsikring og brændstofforbrug
- Oversigt over sædskifte
- Oversigt over de anvendelser af maskiner pr. afgrøde, i stalden og for andre
- Udbytteopgørelser, timeopgørelser mv.

Analysen er stærkt afhængig af de data som bliver lagt som forudsætninger, hvorfor det er vigtigt at tallene er så korrekte som muligt, for at få det mest retvisende resultat. Derfor er det en god ide at få opgjort f.eks. timerne i traktoren og hvor den bliver brugt, og når der er maskinreparationer få opgjort om det vedrører marken eller evt. stalden.

HVAD ER UDBYTTET AF EN MASKINANALYSE?

I forhold til de typiske maskin- og arbejdsomkostninger, vil der mulighed for at finde besparelеспotentialer som vil kunne reducere fremstillingsprisen for de enkelte afgrøder og samlet for hele bedriften. Kan der opnås en besparelse på 500 kr. pr. ha i maskin- og arbejdsomkostninger, og er bedriften på 150 ha er det en samlet besparelse i størrelsesordenen 75.000 kr. En besparelse kan betale mange gange for at få lavet en maskinanalyse.

Følgende eksempler er udført for planteavlere med dyrkning af salgsafgrøder beregnet som maskin- og arbejdsomkostninger pr. ha. Der er taget udgangspunkt i en timeløn på 190 kr. pr. time og en rente på 5 pct. p.a. Eksemplerne er udregnet i **Foder-Mark-Systemet**.

Nedenstående viser nøgletallene for maskin- og arbejdsomkostninger for en bedrift på 150 ha. Den viser de omkostninger der er tilknyttet maskinhandlingerne i marken, og som landmanden skal have for øje, når han planlægger sædskifte og nye maskininvesteringer. I eksemplet er der samlet maskin- og arbejdsomkostninger for 5.671 kr. pr. ha eksklusiv maskinkørsel for andre. Sammen med en rådgiver, vil tallene kunne gennemgås og derved finde områder, hvor det er muligt at nedsætte maskin- og arbejdsomkostningerne til et lavere niveau. Det er væsentligt at inddrage de omkostninger, bedriften har til maskinstationen, da de udgør yderligere 500 kr. pr. ha, som bedriften skal have dækket ved maskinarbejdet, da omkostningerne ellers skal dækkes af den øvrige bedrift.

Samlet oversigt over maskinøkonomi - gennemsnitlige årlige omkostninger				
Nøgletal maskin- og arbejdsomkostninger:	egen mark	egen mark og for andre	alternativt forbrug	forholdstal
Scenarie 1- Nudrift - 150 ha.				
Maskinsaldo 1. år, kr. pr. ha pr. år	9.367	-		
Tidsforbrug timer pr. ha pr. år	7,7	8,9		
Dieselforbrug ltr. pr. ha pr. år	176	203		
Dieselforbrug kr. pr. ha pr. år	967	1.114		

Vedligehold kr. pr. ha pr. år	571	606	
Maskinstation kr. pr. ha pr. år	1.633	1.633	
Løn kr. pr. ha pr. år	1.464	1.668	
Afskrivninger kr. pr. ha pr. år	760	837	
Forrentning kr. pr. ha pr. år	277	305	
Total kr. pr. ha pr. år	5.671	6.183	

Nedenstående viser nøgletal for udvalgte afgrøder på bedriften. Der er en samlet opgørelse på maskin- og arbejdsomkostninger for afgrøderne pr. ha både med og uden maskinstationsomkostninger. Ved inkludere maskinstationsomkostninger får bedriften den reelle maskin- og arbejdsomkostning for den enkelte afgrøde. Det er ikke nok at se på bedriftens egne omkostninger, da maskinstationsomkostninger kan udgøre forskellige grader af den samlede omkostning. Når der er kendskab til maskin- og arbejdsomkostningerne kan der udregnes et dækningsbidrag efter maskin- og arbejdsomkostninger, som kan benyttes som grundlag for afgrødevalg.

Nøgletal for udvalgte afgrøder			
	Vinterhvede	Vårbyg	Vinterraps
Areal ha.	70	50	30
Udbytte pr. ha	8.600	5.800	3.800
Udbytteenhed	kg pr. ha	kg pr. ha	kg pr. ha
Egne løntimer pr. ha pr. år	8,1	6,5	8,7
Egne maskin- og arbejdsomkostninger pr. ha	4.233	3.466	4.536
Maskinstationsomkostninger	2.250	1.750	-
Maskin- og arbejdsomkostninger i alt pr. ha	6.483	5.216	4.536
Maskin- og arbejdsomkostninger kr. pr. udbytteenhed	1,4	1,6	1,8
Eget dieselforbrug ltr. pr. ha	185	150	198

KONKLUSION

Maskinanalysen er et godt grundlag til at få vurderet sine maskin- og arbejdsomkostninger i afgrøderne, ved at opstille alternativer med forskellige sædskifte og maskiner. Analysen er kun så god som tallene der bliver brugt til analysen, så derfor er det en god ide at få opgjort data så korrekt som muligt, f.eks. ved at notere timerne på traktorerne og deres arbejde.

Det er ligeledes et godt udgangspunkt for en gennemgang af kapacitetsomkostninger og fastlæggelse af maskinstrategi ved afgrødevalg og valg af nye investeringer, men husk på at beregninger langt ud i fremtiden, kan være behæftet med en vis usikkerhed.

Det er en god investering at få udarbejdet maskinanalysen, da den ofte tjener sig selv ind igen.